

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 229/06-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. septembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť J. Č., bytom, Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. E. L., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé prejednanie vecí podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 395/04 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo J. Č. na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé prejednanie vecí podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 395/04 porušené neboli.

Odôvodnenie:

I.

Uznesením č. k. III. ÚS 229/06-15 z 11. júla 2006 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť J. Č., bytom Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. L., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé prejednanie veci podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 395/04.

Predmetom konania vo veci samej bude posúdenie, či krajský súd rozsudkom sp. zn. 10 Co 395/04 zo 16. marca 2005, ako aj svojím predchádzajúcim postupom rešpektoval sťažovateľovo právo na súdnu ochranu a spravodlivé prerokovanie jeho veci, ako aj jeho právo vlastníť majetok.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 10 Co 395/04 zo 16. marca 2005 *„potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým bola žaloba o náhradu škody vo výške 12 249,35 Sk zamietnutá s odôvodnením, že úrok z omeškania, z oneskorene vráteného súdneho poplatku, nie je v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom súdu a nemožno ho považovať ani za škodu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb.“*.

Sťažovateľ argumentoval tým, že zákon č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinný do 30. júna 2004 (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“) nedefinuje pojem škody, ale v tejto súvislosti odkazuje na všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktorý

vo svojom ustanovení § 442 zakotvuje, že za škodu je potrebné pokladať nielen skutočnú škodu, ale aj ušlý zisk. Podľa názoru sťažovateľa tým, že krajský súd ako súd odvolací potvrdil rozsudok prvostupňového súdu, ktorým bol jeho návrh na náhradu škody (ušlého zisku) zamietnutý, porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ústavy, právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základné právo podľa čl. 20 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 395/04 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ústavy, právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základné právo podľa čl. 20 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, rozsudok krajského súdu sp. zn. 10 Co 395/04 zo 16. marca 2005 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľa vyjadril krajský súd prostredníctvom svojej predsedníčky, a to listom sp. zn. Spr. 3274/2006 zo 4. mája 2006. Vo vyjadrení predsedníčka súdu okrem iného uviedla: *„V tejto súvislosti si Vám vzhľadom na oprávnenia predsedu súdu vyplývajúce mu zo zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (najmä z ustanovení § 32 a § 53) dovoľujem oznámiť, že ako orgánu riadenia a správy súdu mi neprislúcha vyjadrovať sa k procesnoprávnemu postupu sudcov v konkrétnych súdnych konaniach, usmerňovať ich, akým spôsobom majú v tom ktorom konaní postupovať, zaujímať svoj právny názor k veci alebo akýmkoľvek spôsobom ich ovplyvňovať či už ide o postup v konaní alebo spôsob rozhodovania... Z tohto dôvodu som Vašu žiadosť predložila priamo predsedníčke senátu „10 Co“, JUDr. B. G., z vyjadrenia ktorej vyplýva, že k predmetnej sťažnosti sa nemôže vyjadriť, nakoľko v čase, keď bola vec sp. zn. 10 Co 395/04 na odvolacom súde rozhodnutá (16. 3. 2005), predsedala senátu „10 Co“ JUDr. J. G., ktorá je od 01. 01. 2006 na najvyššom súde Slovenskej republiky.“*

Listom sp. zn. Spr. 3274/06 z 18. júla 2006 krajský súd oznámil ústavnému súdu, že netrvá na ústnom prerokovaní danej veci.

Právna zástupkyňa sťažovateľa listom z 24. júla 2006 doručeným ústavnému súdu 27. júla 2006 oznámila, že súhlasí s prerokovaním veci bez nariadenia ústneho pojednávania.

Preto ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd v rámci konania vo veci samej vychádzal z obsahu sťažnosti, z rozsudku krajského súdu sp. zn. 10 Co 395/04 zo 16. marca 2005, ako aj z obsahu spisu Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 C 125/02.

Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 125/02 je zrejmé, že o sťažovateľovej žalobe o náhradu škody nesprávnym úradným postupom okresného súdu rozhodol tamojší súd rozsudkom sp. zn. 11 C 125/02 z 28. septembra 2004 tak, že ju zamietol. V pozícii odporcu vystupovala Slovenská republika – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom dôvodil tým, že zákon o zodpovednosti za škodu síce neupravuje, čo je potrebné považovať za škodu, ale v tejto súvislosti odkazuje na Občiansky zákonník, z ustanovenia ktorého (§ 442 ods. 1) vyplýva, že škodou je nielen skutočná škoda, ale aj ušlý zisk. Sťažovateľ poukázal na to, že v dôsledku oneskoreného vrátenia súdneho poplatku mu bola spôsobená ujma spočívajúca v tom, že uňho nemohlo dôjsť k rozmnoženiu majetkových hodnôt, *„hoci by sa to dalo očakávať s ohľadom na pravidelný beh veci“*. Sťažovateľ argumentoval ďalej tým, že okresný súd mu bol povinný v momente zastavenia konania vrátiť zaplatený súdny poplatok, k čomu ale došlo až po roku a 33 dňoch. Sťažovateľ sa nestotožnil ani s tvrdením

okresného súdu, že zákon mu neukladá lehotu na vrátenie zaplateného súdneho poplatku, pretože podľa jeho názoru v danom prípade by mu nárok na vrátenie súdneho poplatku nikdy nevznikol. Taktiež poukázal na skutočnosť, že podľa jeho názoru povinnosť okresného súdu na vrátenie súdneho poplatku vznikla ihneď zastavením konania, a nie až vydaním opravného uznesenia, v ktorom súd správne určil subjekt, ktorý bol povinný súdny poplatok vrátiť. Sťažovateľ vyslovil názor: *„Za nesprávny úradný postup treba považovať akúkoľvek činnosť príslušného orgánu – tu okresného súdu – ktorá je v rozpore so zákonom, s jeho konkrétnym ustanovením, kedy súd pri svojom postupe porušuje svoje povinnosti stanovené právnym predpisom a jeho hmotno – a procesnoprávnou logikou, či účelom.“*

Na základe uvedeného sa sťažovateľ domnieval, že vrátenie zaplateného súdneho poplatku po roku a 33 dňoch od zastavenia konania je potrebné považovať za nesprávny úradný postup. Sťažovateľ poukázal aj na to, že na zaplatenie súdnych poplatkov si vzal pôžičku, z ktorej musel splácať 20 % úrok, pričom tento úrok mal správne tvoriť jeho škodu, ale keďže išlo o vyššiu sumu, súd mal vychádzať z uplatnenej škody, ktorá bola podľa jeho názoru objektívne preukázateľná čo do dôvodu a výšky bez toho, aby ju v konaní bolo potrebné dokladovať. Sťažovateľ bol toho názoru, že keby okresný súd vrátil súdny poplatok včas, nebolo by došlo ku škode (úroku z omeškania z oneskorene vráteného súdneho poplatku), náhradu ktorej si nárokoval. Podľa jeho názoru je vznik tejto ujmy v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom súdu. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol krajskému súdu, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že odporcu zaviazal k náhrade škody v sume 12 249,35 Sk s príslušenstvom.

O odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 10 Co 395/04 zo 16. marca 2005 tak, že napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia krajský súd uviedol argumenty okresného súdu, ktoré ho viedli k právnemu záveru o zamietnutí žaloby, ako aj argumentáciu sťažovateľa obsiahnutú v jeho odvolaní. Krajský súd zároveň uviedol podstatné vyjadrenia odporcu, ktorý navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Krajský súd v úvode samotného odôvodnenia svojho rozhodnutia vychádzal zo zákona o zodpovednosti za škodu a zaoberal sa pojmom nesprávny úradný postup. V tejto súvislosti uviedol, že citovaný zákon vo svojich ustanoveniach tento pojem nevymedzuje, ale ponecháva na súdnu prax. Krajský súd vyslovil názor, že skutočnosť, či došlo k nesprávnemu úradnému postupu, treba posúdiť podľa všetkých okolností konkrétneho prípadu. Zároveň uviedol: *„Úradný postup slúži výkonu štátnej moci, avšak nespočíva vo vydávaní rozhodnutí (nejde o škodu spôsobenú vydaným rozhodnutím) a s rozhodnutiami ani nemusí súvisieť.“* Krajský súd pri posudzovaní škody vychádzal z ustanovenia § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, a teda z toho, že za škodu je potrebné považovať nielen skutočnú škodu, ale aj ušlý zisk. Poukázal aj na to, že preukázanie vzniku škody a jej výšky zaťažuje sťažovateľa, ako ho zaťažuje aj dôkazné bremeno preukázania vzniku škody v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom súdu. Odvolací súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu argumentoval aj tým, že ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 164, § 167 ods. 2) umožňujú súdu kedykoľvek, a to aj bez návrhu účastníka, opraviť chyby a iné zrejmé nesprávnosti, ktoré nemajú podstatnejší význam, a nie je potrebné, aby o nich rozhodoval odvolací súd. Súd môže pritom zároveň odložiť vykonateľnosť rozhodnutia na čas, kým opravné uznesenie nenadobudne právoplatnosť.

Krajský súd pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia okresného súdu vychádzal aj z ustanovenia § 11 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení účinnom v relevantnom čase (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), podľa ktorého poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania sa vráti, ak sa návrh vzal späť pred prvým pojednávaním, pričom v súlade s ustanovením § 11 ods. 4 citovaného zákona sa tento poplatok kráti o sumu 100 Sk okrem poplatku v rozvodovom konaní a poplatku, ktorý sa vracia podľa ustanovenia § 11 ods. 1 tohto zákona.

Podľa ustanovenia § 12 ods. 1 citovaného zákona vo veciach poplatkov rozhoduje orgán, ktorý je oprávnený vykonať poplatkový úkon. (...) Podľa odseku 3 tohto ustanovenia ak vydá súd nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, takéto rozhodnutie zruší alebo zmení aj bez návrhu.

Vo vzťahu k citovanému ustanoveniu (aj keď krajský súd namiesto označenia § 12 ods. 3 uviedol § 12 ods. 4 citovaného zákona, je nepochybné, že ide o chybu v písaní, keďže zákon odsek 4 neobsahuje a použitá citácia ustanovenia zodpovedá dikcii § 12 ods. 3 tohto zákona) krajský súd okrem iného konštatoval, že na základe späťvzatia návrhu na začatie konania boli konania vedené okresným súdom pod sp. zn. 11 C 324/97 a 11 C 326/97 12. marca 2001 zastavené, pričom okresný súd rozhodol, že po nadobudnutí právoplatnosti uznesení o zastavení konania, budú zaplatené súdne poplatky (41 900 Sk + 21 900 Sk) vrátené sťažovateľovi, a to po predchádzajúcom krátení o sumu uvedenú v zákone o súdnych poplatkoch. Podľa uvedeného mali byť súdne poplatky sťažovateľovi vrátené prostredníctvom Okresného súdu Veľký Krtíš, na účet ktorého boli tieto poplatky zaplatené, keďže konanie pôvodne prebiehalo na spomínanom okresnom súde. Uznesenia o zastavení konania v časti výroku o vrátení súdnych poplatkov nadobudli právoplatnosť 2. mája 2001, ale poplatky boli sťažovateľovi poukázané až 5. júna 2002. K danej situácii došlo z dôvodu, že súdne poplatky pôvodne zaplatené Okresnému súdu Veľký Krtíš, ktorý bol povinný odvieť ich do štátneho rozpočtu, museli byť z dôvodu „*technickej nerealizovateľnosti*“ preúčtované okresnému súdu, ktorý 15. marca 2002 vydal opravné uznesenie, a to nadobudlo právoplatnosť 26. apríla 2002. V zmysle toho uznesenia bol na vrátenie súdnych poplatkov určený okresný súd a tie boli sťažovateľovi vrátené z účtarne tohto súdu.

K nesprávnemu úradnému postupu okresného súdu a k sťažovateľom uvádzanému nároku na náhradu škody (ušlý zisk) odvolací súd uviedol, že „... *tento postup vrátenia súdnych poplatkov aj podľa názoru odvolacieho súdu nie je nesprávnym úradným postupom zakladajúcim zodpovednosť štátu na náhradu škody navrhovateľovi, aj keď ide o postup, ktorý nesúvisí s vydaním súdnych rozhodnutí, ale s ich realizáciou; keď z ničoho nemožno vyvodit', že by činnosťou – postupom súdu (...) došlo k nesprávnemu úradnému postupu v príčinnej súvislosti, s ktorou by vznikla navrhovateľovi ním uplatňovaná škoda, pretože z ničoho nevyplýva, že by títo zamestnanci – t. j. zamestnanci štátnej správy súdov porušili svoje pracovné či služobné povinnosti vyplývajúce im z konkrétnych predpisov, v dôsledku čoho by bolo možné konštatovať ich omeškanie s vrátením súdnych poplatkov (...) keďže tak, ako to vecne správne konštatoval i súd prvého stupňa, v tomto vzťahu nejde o vzťah*

veriteľa a dlžníka upravený predpismi súkromného práva, pre ktorý je charakteristický princíp rovnosti účastníkov konania, ktorý by bol zo zákona sankcionovaný i vznikom nároku na úroky z omeškania (...), ale tu ide o vzťah upravený predpismi verejného práva, kde zásada rovnosti účastníkov neplatí (...), takže v tomto vzťahu ani nemôže vzniknúť omeškanie štátu – súdu a tým ani škoda titulom úrokov z omeškania ako ušlý zisk uplatňovaný v tomto konaní navrhovateľom“.

V závere krajský súd uviedol, že keďže tu niet nesprávneho úradného postupu súdu a ani škody vzniknutej v jeho príčinnej súvislosti, nie je tu daná ani zodpovednosť štátu podľa zákona o zodpovednosti za škodu. Odvolací súd dospel k totožnému záveru ako súd prvého stupňa, ktorý konštatoval, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno. Na základe toho krajský súd v súlade s ustanovením § 219 Občianskeho súdneho poriadku rozsudok okresného súdu ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil. Krajský súd zároveň rozhodol o trovách odvolacieho konania.

III.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd svojich občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd (napr. III. ÚS 60/04).

Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Podľa ustanovenia § 18 ods. 1 zákona o zodpovednosti za škodu štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa ustanovenia § 20 zákona o zodpovednosti za škodu pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom.

Podľa ustanovenia § 26 zákona o zodpovednosti za škodu o nárokoch podľa tohto zákona rozhodujú súdy.

Podľa ustanovenia § 442 Občianskeho zákonníka uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

Podľa ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa ustanovenia § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, výška úrokov z omeškania je dvojnásobok diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania, podaním odvolania alebo dovolania sa vráti, ak sa konanie zastavilo, alebo ak sa návrh, odvolanie alebo dovolanie vzali späť pred prvým pojednávaním. Ak sa návrh na začatie konania o rozvode manželstva vzal späť po prvom pojednávaní na príslušnom stupni súdov, vráti sa polovica všetkých zaplatených poplatkov. Poplatok sa tiež vráti, ak sa návrh vzal späť pred vydaním platobného rozkazu. V konaní o preskúmaní rozhodnutia orgánu verejnej správy sa poplatok vráti, ak sa návrh na začatie konania vzal späť pred prejednaním veci alebo ak bolo konanie zastavené z dôvodu, že účastník nebol v konaní riadne zastúpený.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch okrem poplatku v rozvodovom konaní a poplatku, ktorý sa vracia podľa odseku 1, sa poplatok alebo jeho časť (preplatok) vracia krátený o sumu 100 Sk. Ak sa návrh vzal späť pred zaplatením poplatku, poplatok sa nevyrubuje.

Podľa ustanovenia § 12 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch vo veciach poplatkov rozhoduje orgán, ktorý je oprávnený vykonať poplatkový úkon. Vo veciach poplatkov za konanie na odvolacom súde rozhoduje súd, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje, ak o poplatku nerozhodol odvolací súd. Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia ak vydá súd nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, takéto rozhodnutie zruší alebo zmení aj bez návrhu.

S prihliadnutím na uvedené ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov ústavný súd posudzoval zákonnosť a ústavnosť postupu a záverov krajského súdu pri odôvodňovaní rozsudku sp. zn. 10 Co 395/04 zo 16. marca 2005 z hľadiska základných práv, ktorých porušenie sa namieta.

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil právny názor, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 1/03).

Podľa názoru ústavného súdu úvahy krajského súdu v rozsudku sp. zn. 10 Co 395/04 zo 16. marca 2005 vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti a je aj náležite odôvodnené. Krajský súd pri odôvodňovaní uznesenia vychádzal z relevantných právnych predpisov a tieto pri odôvodňovaní svojich skutkových záverov aj aplikoval.

Z postupu krajského súdu, ako aj z jeho rozsudku teda nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne

záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu (obdobne napr. III. ÚS 151/05).

Ústavný súd je s prihliadnutím na obsah namietaného rozhodnutia, ako aj na aplikáciu príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov toho názoru, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 10 Co 395/04 zo 16. marca 2005 spĺňa parametre zákonného rozhodnutia. Ústavný súd konštatuje, že je dôležité, aby všeobecný súd pamätal na všetky náležitosti zákonného rozhodnutia tak, ako ich predpokladá zákon a tieto pri jeho tvorbe prakticky aj aplikoval. Výsledkom dodržania zákonných ustanovení by malo byť presvedčivé a preskúmateľné rozhodnutie. Na základe toho dospel ústavný súd k záveru, že namietané rozhodnutie krajského súdu vrátane svojho odôvodnenia takým rozhodnutím nepochybne je (obdobne napr. III. ÚS 162/05).

Sťažovateľ namietal, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 395/04 porušil aj jeho základné právo podľa čl. 20 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože sa stotožnil s právnym názorom prvostupňového súdu založenom na tvrdení, že sťažovateľ nepreukázal, že mu postupom okresného súdu (jeho nesprávnym úradným postupom) bola spôsobená škoda. Sťažovateľ v tejto súvislosti argumentoval tým, že z titulu oneskoreného vrátenia súdneho poplatku mu vznikla škoda, nárok na zaplatenie úrokov z omeškania (ušlý zisk). Na základe toho si sťažovateľ v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o zodpovednosti za škodu uplatňoval nárok na náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom okresného súdu.

Ústavný súd vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Z uvedeného dôvodu ústavný súd v danom prípade posudzoval námietky sťažovateľa týkajúce sa porušenia práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ústavy spoločne, pretože sťažovateľ namietal porušenie týchto práv totožným skutkovým stavom.

Z judikatúry ESLP vyplýva, že „majetky“ môžu byť buď majetky existujúce, alebo majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, o ktorých sťažovateľ môže tvrdiť, že má aspoň „legitímnu nádej“ na ich zhmotnenie (rozsudok vo veci PINE VALLEY DEVELOPMENTS LTD. a iní v. Írsko z 29. novembra 1991 a rozsudok vo veci PRESSOS COMPANIA NAVIERA S. A. a iní v. Belgicko z 20. novembra 1995).

Ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 172/05, v ktorom preskúmal ústavnosť záverov odvolacieho súdu v obdobnej právnej veci iného sťažovateľa, konštatoval, že „... odvolací súd založil odôvodnenie napadnutého rozhodnutia na právnom názore o zásadnom rozdieli podstaty úrokov z omeškania a náhrady škody, ktoré obidva inštitúty upravuje Občiansky zákonník, a tiež ich rozlišuje“. V označenom prípade ústavný súd vychádzal z právneho názoru odvolacieho súdu o tom, že inštitút úrokov z omeškania upravený v ustanovení § 517 a nasl. Občianskeho zákonníka nemožno stotožňovať s inštitútom náhrady škody upravenej v ustanovení § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj v špeciálnom zákone o zodpovednosti za škodu, pretože úroky z omeškania nie sú škodou.

Preskúmaním postupu a rozhodnutia krajského súdu dospel ústavný súd k záveru, že nebolo preukázané, že by postupom okresného súdu, aj keď nie bez výhrad správneho, pri vrátení súdnych poplatkov vznikla sťažovateľovi škoda (lebo úrok z omeškania, ktorý požadoval, nie je škoda, pričom vznik škody nepreukázal). Vyslovil preto, že postupom a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co 395/04 zo 16. marca 2005, v ktorom tento odvolací súd rozhodoval o opodstatnenosti sťažovateľovho nároku na náhradu škody nesprávnym úradným postupom, neboli porušené práva sťažovateľa podľa čl. 46 a čl. 20 ústavy, podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd poznamenáva, že neriešil otázku, či iba samotným zadržaním časti majetku v podobe oneskorene vrátených súdnych poplatkov bolo zasiahnuté do práv sťažovateľa. Takto izolovane mu totiž nebola otázka nastolená, keďže podstatou námietok sťažovateľa bolo nepriznanie mu finančnej sumy z titulu zodpovednosti štátu za škodu, ktorá mu mala byť spôsobená.

Sťažovateľ požadoval priznať aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Sk, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil tým, že zdĺhavý postup okresného súdu pri vrátení súdneho poplatku v ňom vyvolal napätie a úzkosť *„so zdravotnými následkami a stratou zamestnania a neplodné pokusy o majetkovú reštitúciu zaplatených poplatkov v čase, keď už bol nezamestnaný“*.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Z uvedeného vyplýva, že tieto výroky sú viazané na vyhoviecie vo veci samej. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil, že základné práva, ktorých porušenie sťažovateľ namietal, porušené neboli, uvedeným návrhom, aby ústavný súd zrušil namietaný rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a aby ho zaviazal uhradiť primerané finančné zadosťučinenie a trovy právneho zastúpenia, nevyhovet.

Na základe vyššie uvedeného rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2006